

Marco van der Vegte

Het is geen makkelijke weg die het beroep gaat. Vertrouw niet alleen op de leiders en bestuurders om je heen, maar juist ook op jezelf, aldus Marco van der Vegte.

DISCUSSIE | Column | 16 juli 2021

De toon aan de top en de daden op de werkvloer

Het FD stond aan het begin van het vakantieseizoen weer vol van berichtgeving over het accountantsberoep. Niet verwonderlijk, na de tussenrapportage van de kwartiermakers en een wetsvoorstel van minister Hoekstra.

De kritiek was niet mals en ging over "weerbarstige prikkels", die echte cultuurverandering in de weg zouden staan. Over capaciteitsgebrek, werk- en budgetdruk, waardoor de controletaak "wankel" zou blijven. De accountant als "de zwakste schakel" in de financiële keten. Niet echt berichtgeving om blij en onbezonnen mee op vakantie te gaan. Op LinkedIn lees ik sombere reacties, zelfs van gewaardeerde aanjagers van innovatie en optimisme als Pieter de Kok en Fou-Khan Tsang, die oprechte zorg uitspreken.

Dat alles raakt mij; als NBA-voorzitter en als beoefenaar van een prachtig beroep. Ik ben accountant bij een big four-kantoor en dus per definitie verdacht. Want die willen niet nadenken over structurele oplossingen en alleen rapporten uitbrengen voor de Bühne, menen sommigen. En de beroepsorganisatie loopt daarbij aan de leiband.

Maar waar staan we nu feitelijk echt als beroep? De rapportage van de kwartiermakers was genuanceerd; niet optimistisch, maar ook niet pessimistisch. Op alle onderdelen zijn stappen gezet, de AQI's worden geconsulteerd en de aangekondigde verbetermaatregelen liggen op schema. Cultuurverandering is in hun optiek een "lange, hobbelige weg" die om blijvende aandacht vraagt, "alle goede bedoelingen en voortgang ten spijt". Over de toon aan de top stellen de kwartiermakers dat die over het algemeen goed is. "Een enkeling dacht nog dat het gehele debat over anderen ging dan henzelf, maar die houding komen we nauwelijks nog tegen."

Als reactie op de berichtgeving zie ik daarnaast goed in het gehoor liggende oproepen tot 'leiderschap' en *gamechanging* (wie wil dat niet?), maar de complexe wereld van vandaag vraagt een andere benadering dan dat.

Als vervolg op het rapport *In het publiek belang* uit 2014 kennen we al jarenlang een Stuurgroep Publiek Belang, waarbinnen bestuurders van kantoren, de SRA en de NBA gezamenlijk werken aan een verbeterprogramma. Niet gericht op korte termijn acties, maar op consequent stappen zetten in de juiste richting: een betere controlekwaliteit, luisteren naar en leren van anderen, een open en lerende cultuur en doen wat in ons vermogen ligt ten aanzien van fraude en continuïteit; in het besef dat implementeren en veranderen tijd kost.

Dat gebeurt in co-creatie, waarbij eindverantwoordelijke bestuurders uit de sector van elkaar leren en elkaar aanspreken op het beleid dat ze uitdragen en uitvoeren. Daarin zijn we een voorbeeld voor landen om ons heen. Wat mij betreft past dat beter in deze tijd dan een roep om krachtig 'leiderschap'. Belangrijker is dat bestuurders van kantoren en de beroepsorganisatie intrinsiek gemotiveerd zijn om de juiste dingen te doen; iets wat je overigens van elke zelfstandige professional mag verwachten. Die veranderde houding van bestuurders wordt erkend door de kwartiermakers.

Waar het dus om gaat is de toon aan de top omzetten in daden op de werkvloer, die worstelt met dilemma's die ook door de kwartiermakers worden benoemd. Er worden hoge eisen gesteld en de extra werkzaamheden in het kader van de NOW vergroten de schaarste en werkdruk. Negatieve berichtgeving helpt niet om dat te verbeteren. Grote en kleine kantoren zijn belangrijke opleiders voor Nederland en de aantrekkelijkheid van ons beroep en onze werkvreugde wordt hierdoor helaas geraakt.

Op die werkvloer treffen we (gelukkig) geen medewerkers die gedijen in een cultuur van *command & control*. Jonge accountants zijn goed opgeleide, zelfstandige professionals en hun kritische inbreng is van groot belang. Van hen mag je verwachten dat ze zich durven uitspreken en tegenspraak bieden waar nodig. Daarvoor is wel een veilige omgeving nodig, die openstaat voor suggesties en kritiek. Daar wordt hard aan gewerkt en naast de *tone at the top* is juist ook de *tone at the middle* daarbij belangrijk. De signalen dat die omgeving nog lang niet overal aanwezig is, raken me. In die gevallen roep ik jonge collega's op zich bij mij te melden. Of bij de leden van de werkgroep Kwaliteitsgerichte Cultuur, die onder leiding van Roland Ogink hard bezig is met een verbeterprogramma.

Het is geen makkelijke weg die het beroep gaat. Maar te midden van alle kritische geluiden zie ik zelfbewuste en betrokken professionals, die naast werk-, tijds- en budgetdruk juist ook heel veel werkplezier ervaren, in een beroep dat er toe doet. Die mogen ervaren dat je samen, als team van laag tot hoog, omgaat met dilemma's. Dat je die bespreekbaar maakt en daar aandacht aan geeft. Ik zie een jonge generatie die trots is op ons mooie vak en zich uitspreekt, die nieuwe initiatieven neemt om de discussie aan te gaan en met lef aan de slag is. Zie bijvoorbeeld de *young boards* die zich intern of extern krachtig durven uitspreken, of de reeks *Busy Season Talks* op Clubhouse. Over betrokkenheid van de werkvloer gesproken! Ik zie bestuurders die het schip de goede kant op koersen. Ik zie betrokken professionals met interessante suggesties. En ik zie een beroepsorganisatie die internationaal een voorhoede positie inneemt.

Mijn oproep aan iedereen is om niet alleen te vertrouwen op de leiders en bestuurders om je heen. Vertrouw juist ook op je eigen leiderschap en durf je eigen verantwoordelijkheid te nemen. Spreek je uit en werk aan de verbetering van je eigen rol en je eigen omgeving. Zorg dat je plezier in je werk hebt en als team samenwerkt. En weet dat je gesteund wordt om 'nee' te zeggen. Alleen samen kunnen wij zorgen voor een beroep dat respect afdwingt bij de samenleving.

Nederland rekt op zijn accountants. Ik reken op jullie allemaal.

Marco van der Vegte is voorzitter van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) en senior partner audit bij Deloitte, gespecialiseerd in de controle van corporate cliënten en grote familiebedrijven.

GERELATEERD

NIEUWS | 29 november 2021

SRA publiceert eerste jaarverslag over kwaliteit en cultuur

De SRA heeft voor het eerst een Jaarverslag Kwaliteit & Cultuur gepubliceerd. Centraal hierin staan de bestuurlijke, beleidsmatige en operationele activiteiten in... →

NIEUWS | 27 november 2021

Joint audit is volgens kwartiermakers niet de oplossing

De beide Kwartiermakers Toekomst Accountancysector, Marlies de Vries en Chris Fonteijn, hebben minister Hoekstra van Financiën gemeld dat joint audit niet voor een... →

NIEUWS | 16 november 2021

Hoekstra kijkt na consultatie Wet toekomst accountancysector opnieuw naar regeldruk

Demissionair minister Wopke Hoekstra van Financiën kijkt op basis van de reacties op de consultaties van het wetsvoorstel toekomst accountancysector en het consultatiedocument... →

NIEUWS | 15 november 2021

Kris Douma: 'Buitenstaander moet accountantssector wel voldoende kennen'

"Je moet wel het vertrouwen krijgen van de sector die je gaat vertegenwoordigen." Dat stelt kandidaat-NBA-voorzitter Kris Douma in een interview in het Financieele... →

NIEUWS | 10 november 2021

Werkgroep Kwaliteitsgerichte Cultuur: 'Cultuur komt overal in terug'

De Werkgroep Kwaliteitsgerichte Cultuur publiceert vandaag in het kader van de Veranderagenda Audit haar werkplan. Doel is om pijnpunten gericht aan te pakken, onder... →
